

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.329635

ВПЛИВ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ГІДНОСТІ НА КОГНІТИВНІ УПЕРЕДЖЕННЯ, УХВАЛЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ ТА УПРАВЛІННЯ ТЕХНІЧНИМ БОРГом В ІТ ІНЖЕНЕРІЇ (стор. 6–13)**Коробкіна Т. В., Дашенкова Н. М., Данченко І. О., Омельченко Г. Ю.**

Об'єктом дослідження є корпоративна культура гідності як міждисциплінарна детермінанта організаційної поведінки, що функціонує на стику ІТ-інженерії, когнітивної науки, поведінкової економіки та менеджменту знань. У центрі аналітичного фокусу – вплив культурних змінних на когнітивні викривлення у процесі стратегічного прийняття рішень, а також на динаміку технічного та соціального боргу в ІТ-компаніях.

Проблема, що вирішується, полягає у відсутності цілісної когнітивно-поведінкової моделі, яка б описувала механізми трансформаційного впливу культури гідності на організаційні упередження та структурні неефективності в інженерних системах. Існуючі підходи здебільшого ігнорують взаємозв'язок між управлінською етикою, архітектурою командної взаємодії та когнітивного екологією прийняття рішень.

Методологія дослідження включала критичний аналіз теоретичних джерел, формування авторської аналітичної моделі, а також контент-аналіз кейсів трьох глобальних технологічних компаній (Spotify, Google, Airbnb). Якісний аналіз корпоративних практик і контенту відкритих звітів дозволив виявити стійкий зв'язок між високим рівнем прозорості, автономії, психологічної безпеки та зворотного зв'язку в організаціях із вираженою культурою гідності та зниженням частоти когнітивних викривлень і темпами усунення технічного боргу. Дані отримані як результат аналітичного узагальнення, а не емпіричного кількісного дослідження. Оцінки показують, що такі організації демонструють прискорення темпів скорочення технічного боргу на 15–20 % порівняно з тими, що не мають усталених практик зворотного зв'язку.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання результатів для розробки політик організаційного розвитку, навчальних програм для лідерів ІТ-команд, систем стратегічного управління та аудитів технічного боргу.

Отримані результати сприяють розширенню теоретичних уявлень про роль гуманістичних чинників у високотехнологічному менеджменті та мають потенціал для реалізації Цілей сталого розвитку ООН, зокрема в аспектах гідної праці, інклюзивного управління та інноваційної стійкості.

Ключові слова: гідність, когнітивні упередження, технічний борг, ухвалення рішень, ІТ-інженерія, поведінкова економіка.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.329981

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЄКТІВ (стор. 14–25)**Остапенко Т. Г., Арєф'єва О. В., Жияєв І. Б., Пономарьов О. В., Гращенко І. С.**

У сучасних реаліях розвитку економіки особливого значення набувають інвестиційні умови підприємницької та проєктної діяльності. Об'єктом даного дослідження є процеси управління проєктами, що виконуються в умовах формування інвестиційної привабливості. Інвестиційні умови формування управлінських проєктів стають ключовим чинником у розбудові проєктних мереж як на національному, так і на міжнародному рівнях. Одним з найбільш проблемних місць є виокремлення інвестиційної привабливості на макрорівні існування економічної системи для ефективної розробки управлінських проєктів.

У ході дослідження була використана така логіка побудови дослідження, що передбачала виокремлення таумачення інвестиційної привабливості як економіко-теоретичної категорії, яка може бути визначна як сукупність чинників зовнішнього середовища, що включають економічні, правові, політичні, соціальні та культурні фактори. Ці чинники формуються на різних рівнях економічної системи: нано-, мікро-, мезо-, макро-, мега-. Отримано такі результати, що передбачають, що у процесі формування інвестиційної привабливості особливого значення набувають проєктні мережі. Вони мають бути віддзеркаленням наявності проєктної інфраструктури та персоналу, що може ініціювати, розробляти та впроваджувати проєкти, які відносяться до певної галузі чи регіону конкретної країни. Крім того, отримано такі результати, що після визначення теоретичних особливостей проєктної інвестиційної привабливості було окреслено підходи до використання категорії «інвестиційний клімат» у контексті управління проєктами. Також було оцінено умови формування інвестиційного клімату в Україні та зазначено, як утворюється інвестиційна привабливість в різних країнах світу. У зв'язку із всіма наведеними аспектами формування інвестиційної привабливості у роботі було наведено умови підвищення ефективності реалізації управлінських проєктів.

У результаті проведеного дослідження було зроблено висновки щодо особливостей впливу факторів інвестиційної привабливості на підвищення прибутковості управлінських проєктів та на використання методів їх оптимізації.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, проєктна діяльність, проєктний менеджмент, проєктні мережі, проєктні стартапи.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.331215

РОЗВИТОК МЕТОДІВ ФОРМУВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ОЦІНКА ЇЇ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА (стор. 26–33)**Перєрва П. Г., Кобелева Т. О., Robertas Keršys, Szabolcs Nagy, Косенко О. П., Ткачова Н. П., Lesia Marchuk, Косенко А. В., Ткачов М. М., Погорелов С. М.**

У роботі розглянуто вплив рівня собівартості продукції на загальну ефективність функціонування промислових підприємств в умовах сучасної економіки, та його економічний потенціал. Розглянуто значення собівартості продукції як одного з ключових чинників, що визначають ефективність діяльності промислового підприємства та рівень його економічного потенціалу. Проаналізовано основні складові собівартості, методи її обліку та можливості оптимізації. Наведено практичні рекомендації щодо підвищення ефективності виробництва шляхом управління витратами. Здійснено комплексний аналіз структури та динаміки виробничих витрат, визначено основні чинники, що впливають на формування собівартості продукції, зокрема ресурсомісткість, енергозатрати, організаційно-технологічний рівень виробництва та управлінські підходи. Акцентовано увагу на важливості раціоналізації витрат і підвищення рівня обліку та контролю над витратами як ключових інструментів забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Для контролю собівартості запропоновано до використання такі методи, як аналіз беззбитковості, облік за центрами відповідальності, нормативний облік, калькулювання

за видами продукції. Ефективне застосування цих методів дозволяє виявляти неефективні витрати, проводити порівняльний аналіз витрат за періодами, приймати обґрунтовані управлінські рішення. Серед основних шляхів зниження собівартості продукції визначено: впровадження енергозберігаючих технологій, автоматизацію виробничих процесів, покращення логістики, управління запасами, перегляд постачальницьких контрактів, а також мотивацію працівників до підвищення продуктивності праці. На прикладі узагальненого профілю промислового підприємства проаналізовано вплив різних складових витрат на рентабельність продукції. Виявлено, що своєчасний аналіз та контроль за собівартістю дає змогу оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації та уникати збиткових рішень.

Ключові слова: собівартість продукції, методи формування, ефективність, економічна оцінка, промислове підприємство, витрати, ресурси.

ЕКОНОМІЧНА КІБЕРНЕТИКА

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.329243

КІЛЬКІСНА ОЦІНКА ВОЛАТИЛЬНОСТІ ЦІН НА АКТИВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ДРОБОВОГО БРОУНІВСЬКОГО РУХУ (стор. 34–41)

Maryna Iurchenko, Laura Šaltyte-Vaisiauske, Бабенко В. О.

Об'єктом дослідження є поведінка волатильності фондового ринку у відповідь на раптові шоки та кризові коливання, з особливим акцентом на вивчення її складної часової структури та ефекту пам'яті. Одна з найбільших проблем у цій сфері полягає у стохастичній природі волатильності: вона розвивається нерегулярно в часі, її не можна безпосередньо спостерігати, та її потрібно оцінювати за непрямими показниками. Традиційні моделі, особливо ті, що ґрунтуються на класичному броунівському русі, часто не можуть точно відобразити таку динаміку, оскільки нехтують довгостроковою залежністю або «пам'яттю ринку», яка зазвичай спостерігається в реальних фінансових часових рядах. Цей недогляд може призвести до значних помилок в оцінці волатильності, особливо під час фаз ринкової турбулентності, таких як фінансові кризи або глобальні події.

Під час дослідження використано модель дробової дифузії для моделювання динаміки цін на активи, що включає залежну від часу та початково невідому функцію волатильності. Цей підхід ґрунтується на дробовому броунівському русі, немарковські властивості якого дозволяють моделі ефективно враховувати довгострокові кореляції в поведінці ринку. Для оцінки волатильності використано статистичні інструменти, засновані на p -варіаціях, що дозволило обчислити індекс Херста та реконструювати основний шлях реалізованої волатильності з високою чутливістю до структурних змін на ринку.

Показано, що цей метод значно підвищує точність відстеження волатильності, особливо в стресових умовах, таких як ті, що спостерігалися під час кризи 2020 року, викликані COVID-19. Це пов'язано з тим, що запропонований метод має низку особливостей, зокрема здатність враховувати ефекти пам'яті та адаптивно реагувати на високочастотні варіації даних. Завдяки цьому вдається точніше вловлювати різкі стрибки волатильності та тривалу невизначеність на ринку. Порівняно зі стандартними моделями, досягнуто таких переваг: покращена реакція на динаміку ринку, підвищена надійність прогнозів волатильності в кризові періоди та більш реалістичне відображення складності фінансового ринку.

Ключові слова: фондовий ринок, дробовий броунівський рух, оцінювання параметрів, ринки з пам'яттю, волатильність.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.330463

ВИЗНАЧЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЩОДО РОЗВИТКУ КРИПТОТРЕЙДІНГУ ТА ТЕХНОЛОГІЙ БЛОКЧЕЙН (стор. 42–52)

Андрющенко К. А., Репіна І. М., Буряченко А. Є., Кирилюк О. В.

Об'єктом дослідження є криптотрейдинг та технології блокчейн, що включає розробку торгових ботів, впровадження автоматизованих систем управління ризиками. ШІ включає розробку торгових ботів, впровадження автоматизованих систем управління ризиками та використання інструментів прогнозувальної аналітики, які оптимізують торгові операції. Це важливо, тому технологія штучного інтелекту відіграє вирішальну роль у швидкому аналізі величезних обсягів даних для прогнозування ринкових цін і можливостей торгівлі, тим самим підвищуючи ефективність інвестицій. Крім того, штучний інтелект надає інвесторам інформацію у реальному часі та допомагає в управлінні ризиками. Але є об'єктивні труднощі, криптошахраї вивчають різні сценарії та адаптуються до мінливих умов ринку, застосовуючи ШІ для цього. За використання методів спостереження, узагальнення, систематизації та порівняння, автори досягли результатів у визначенні значущості впровадження. Зокрема, може бути застосована інтеграція штучного інтелекту й криптовалют, яка спрямована на використання можливостей обробки великих даних і постійне навчання для створення більш ефективного торговельного середовища та надання фінансових послуг. Отримані результати, наведені у роботі, дають підстави стверджувати щодо можливості втілення у реальне бізнес- та технологічне середовище (біржі, криптобіржі, криптовалютні операції, інфраструктура IT, big data, AI). Запропоновано інноваційні моделі та програми штучного інтелекту для використання у торгових бізнес-операціях, де основним інструментом для користувачів є генеративний штучний інтелект та інтерфейси. Такий спосіб дозволяє визначити генеративний штучний інтелект та інтерфейси природною мовою основними засобами для торгових операцій, які здійснюватимуться за допомогою криптовалют. У результаті торгівля криптовалютою та інвестиційні стратегії у режимі реального часу на основі даних і алгоритмів стали можливими.

Ключові слова: штучний інтелект, трейдинг, торгові боти, технологія блокчейн, автоматизація смарт-контракту, криптовалютні проекти, криптошахрайство.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.330660

ПОМ'ЯКШЕННЯ ОПЕРАЦІЙНИХ РИЗИКІВ У КРИТИЧНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНТЕГРОВАНОГО ERP-BPMС: ДОСЛІДЖЕННЯ КІЛЬКОХ ПРИКЛАДІВ (стор. 53–63)

Черненко Ю. В., Бедрій Д. І., Гайдаєнко О. В., Меліксетов О. І.

Операційні ризики в секторах критичної інфраструктури – від житлово-комунальних послуг та спеціалізованого будівництва до водних технологій та енергетики – мають значні соціально-економічні наслідки. У цьому дослідженні розглядається, як інтегрована система планування ресурсів підприємства

та управління бізнес-процесами (ERP-BPMS), підтримана спеціальним Інформаційним Адміністратором (ІА), може систематично знижувати ці ризики. Використовуючи квазіекспериментальний багатокейсовий підхід, чотири анонізовані організації надали базові дані (3–9 місяців) та дані після впровадження (6–8 місяців). Відстежувалися шість ключових показників ефективності: Інтегральний показник кваліфікації (IQS), Точність прогнозування витрат (CPA), Індекс стабільності системи (SSI), Співвідношення профілактичного обслуговування (PMR), Оцінка постачання та Коефіцієнт використання інформації (IUR).

Результати показують, що IQS суттєво зріс у всіх випадках (наприклад, з 9,5 до 42,1), тоді як значення CPA зазвичай перевищували 0,85. Коефіцієнти профілактичного обслуговування зросли на 15–20 процентних пунктів, що свідчить про помітний перехід від реактивних до проактивних стратегій. Ці поліпшення призвели до вимірюваної економії ресурсів, що значно перевищує витрати на підтримку ролі ІА, що підтверджує економічну доцільність цієї посади навіть в організаціях з обмеженими ресурсами. Нагляд ІА виявився вирішальним для забезпечення послідовного управління даними, стандартизації показників та оптимізації міжвідомчої координації. Міжкейсовий аналіз додатково свідчить, що поетапне впровадження, починаючи з пілотної фази для основних модулів, може виявити невідповідності даних на ранній стадії та інформувати про адаптовані програми навчання. Керівники в таких секторах, як будівництво та водні технології, де точність витрат і терміни проєктів є критичними, можуть значно виграти від такого поетапного впровадження. Загалом, ці висновки підкреслюють, що уніфікована платформа ERP-BPMS, підсилена структурованим управлінням, може значно посилити управління ризиками в критично важливих контекстах.

Ключові слова: ERP, BPMS, інтеграція, ризик, управління, інфраструктура, дані, врядування, кейс, дослідження.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.331165

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДХОДУ ДО ОЦІНЮВАННЯ ВПЛИВУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВИХ РИНКІВ НА РАЦІОНАЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ (стор. 64–75)

Кучер А. В., Москвяк Я. Є., Федорчак О. Є.

Об'єктом дослідження є процес оцінювання впливу цифрових трансформацій на раціональність фінансових рішень (РФР) у контексті функціонування сучасних фінансових ринків.

Проблема, яка вирішувалась, полягає в конкретизації науково обґрунтованого підходу до інтегрованого аналізу кількісних, якісних та імітаційних характеристик, що дозволяють точно визначати ефективність цифрових технологій у процесах ухвалення фінансових рішень з урахуванням невизначеності, обмежень даних, поведінкових чинників та рівня цифрової грамотності.

Доведено, що зростання витрат на цифрові технології тісно корелює зі зростанням рівня РФР, що підтверджено результатами багатокритеріального аналізу, ARIMA-прогнозування, моделювання Монте-Карло та кластеризації. Визначено ефективність застосування гібридних імітаційних моделей, що поєднують системну динаміку з агентним підходом, а також запропоновано індикатори цифрової стійкості компаній.

Сформовані рекомендації з удосконалення підходу до оцінювання впливу діджиталізації фінансових ринків на РФР можуть бути використані фінансовими установами, регуляторними органами та корпоративним сектором для оцінювання ефективності цифровізації. А також для підвищення обґрунтованості фінансових стратегій, зниження рівня ризику, адаптації до умов воєнного стану та посилення конкурентоспроможності в цифровому середовищі.

Ключові слова: цифрові фінанси, цифрова стійкість, імітаційне моделювання, цифрова трансформація, фінансова грамотність.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.329470

ОЦІНКА ДИНАМІКИ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ЕКСПОРТУ ТА ВПЛИВ ЙОГО ЦИКЛІЧНОСТІ НА ВВП І РЕЗЕРВИ ВИРОБНИЦТВА КРАЇНИ (стор. 76–86)

Макаренко П. М., Белов О. В., Макаренко А. П., Свистун А. А.

Об'єктом дослідження є динаміка високотехнологічного експорту та його вплив на ВВП і виробничі резерви. Нестабільність високотехнологічного експорту може перешкоджати довгостроковому економічному зростанню, особливо в економіках, де технологічні галузі відіграють ключову роль у національній конкурентоспроможності.

Для вирішення цих проблем у дослідженні використовується економетричний підхід, який об'єднує лінійні та циклічні компоненти для аналізу структурної динаміки високотехнологічного експорту. Як наслідок, дослідження визначає два домінуючі економічні цикли тривалістю 3,8 і 5,7 років, які суттєво впливають на загальні тенденції експорту. Це пояснюється природою високотехнологічних галузей, де інноваційні цикли продукту, зміни глобального попиту та технологічний прогрес сприяють періодичним коливанням обсягів експорту.

Дана економетрична модель пропонує більш точну оцінку резервів виробництва шляхом визначення періодів економічного прискорення та уповільнення. Це стало можливим завдяки здатності моделі виокремлювати циклічні компоненти, дозволяючи стратегічні коригування промислового планування, інвестиційної політики та інноваційного зростання. Наприклад, на основі ідентифікованих циклів можна адаптувати графіки запуску нових продуктів, переналаштовувати виробничі потужності у фазах уповільнення попиту, а також оптимізувати обсяги експортних контрактів у періоди пікового зростання. Порівняно зі звичайними методами прогнозування, цей підхід забезпечує більш повне розуміння динаміки експорту високих технологій, покращуючи економічну стабільність і промислову стійкість.

Дослідження має практичне значення. Зокрема, впровадження адаптивних бюджетних і промислових стратегій, орієнтованих на циклічну динаміку, дозволить зменшити ризики надвиробництва, нестачі або цінових коливань. У післявоєнній Україні отримані результати можуть полегшити розробку стратегічної політики для відновлення та модернізації промислового сектора. В умовах дефіциту ресурсів та потреби в інноваційних підходах до відбудови, запропонована модель може стати основою для антикризового планування та раціоналізації інвестицій у пріоритетні галузі.

Ключові слова: хай-тек, високотехнологічна продукція, експорт, резерви виробництва, математичне моделювання, динамічні показники, циклічність.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.330027

УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ (стор. 87–92)**Агрес О. Г., Содома Р. І., Ільчишин І. Ю., Ковальчук О. І., Шматковська Т. О.**

У роботі досліджується фінансовий аспект управління проєктами регіонального розвитку в умовах стратегічного планування та соціально-економічних викликів. Особлива увага приділяється фінансуванню проєктів, їхній ролі в інвестиційному стимулюванні регіонів, модернізації інфраструктури та розвитку людського капіталу. Об'єктом дослідження є практичні механізми фінансування проєктів, спрямованих на соціально-економічний розвиток регіонів. Аналізуються основні джерела фінансування, роль Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) та механізми співфінансування з місцевих бюджетів. Автори розглядають вплив фінансування проєктів на розвиток регіонів, враховуючи актуальні економічні та соціальні обставини, зокрема воєнні виклики. Аналіз досліджень науковців виявив, що більшість з них акцентують увагу на необхідності залучення альтернативних джерел фінансування. Це дозволить підвищити фінансову спроможність місцевих бюджетів на 20–30% у порівнянні з традиційними підходами. Окремі моделі міжрегіонального фінансування, адаптовані до умов України, демонструють зростання ефективності використання ресурсів на 25% за рахунок діджиталізації в управлінні інфраструктурними проєктами. Окрема увага приділяється стратегічному управлінню фінансовими ресурсами, що дозволяє досягти довгострокового сталого розвитку територій та зменшення територіальних диспропорцій. Удосконалено модель управління проєктами регіонального розвитку, яка відображає системний та стратегічний підхід до фінансового забезпечення регіональних ініціатив. Акцент здійснено на результативність, прозорість, багатоканальність фінансування, управління ризиками та інституційну спроможність. Все це забезпечує її адаптивність до викликів сучасної регіональної політики. Запропоновані підходи можуть бути використані як основа для розробки регіональних стратегій розвитку, орієнтованих на досягнення соціальної справедливості та економічної ефективності. Робота також підкреслює важливість міжсекторальної взаємодії та партнерства державного, приватного та громадського секторів у фінансуванні проєктів. Представлені результати мають практичне значення для органів місцевого самоврядування, аналітичних центрів та розробників політики регіонального розвитку. У контексті євроінтеграційних процесів підвищується актуальність застосування найкращих європейських практик у сфері управління фінансами на регіональному рівні. Запровадження інноваційних фінансових інструментів дозволяє посилити адаптивність регіональних систем до зовнішніх шоків. Результати дослідження можуть слугувати аналітичною базою для подальших наукових розробок і впровадження ефективної державної регіональної політики.

Ключові слова: управління проєктами, регіональний розвиток, фінансування, соціально-економічний розвиток, державна політика.

ПИТАННЯ МАКРОЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.329096

**ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМ І ПЕРСПЕКТИВ ЕКОНОМІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ:
СОЦІОЛОГІЧНИЙ ТА СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ (стор. 93–99)****Назарова Г. В., Сотнікова Ю. В., Лугова В. М., Клизуб О. О., Івашенко М. М.**

Об'єктом дослідження є система економічної адаптації військовослужбовців, які повертаються до цивільного життя після участі у бойових діях під час повномасштабної війни в Україні. В результаті проведеного аналізу та соціологічного дослідження було виявлено кілька ключових недоліків у функціонуванні цієї системи, зокрема: недостатній рівень державної підтримки під час переходу до цивільної зайнятості, низький рівень інформаційної допомоги, труднощі з працевлаштуванням, а також обмежений доступ до перепідготовки та розвитку підприємництва.

Для виявлення та усунення цих недоліків було застосовано комплексний підхід, що включає статистичний аналіз ринку праці, регіональний аналіз вакансій, вивчення ініціатив підтримки ветеранів та соціологічне опитування військовослужбовців за допомогою онлайн-анкети. Ці методи дозволили не лише виявити слабкі місця в системі адаптації, а й розробити пропозиції щодо її вдосконалення.

Дослідження показало, що 58% військовослужбовців лише частково підготовлені до реінтеграції в цивільне життя. Основними резервами покращення адаптації є розширення доступу до навчальних програм (відзначили 48% респондентів), сприяння підприємництву (важливо для 34%) та розвиток цифрових та креативних навичок (необхідні для 22% та 28%, відповідно). Результати також виявили високий потенціал самозайнятості серед ветеранів, оскільки 26% мають намір розпочати власний бізнес, що може стати рушієм зростання регіональної економічної активності.

Автори інтерпретують результати, стверджуючи, що ефективна економічна адаптація досяжна завдяки створенню інтегрованої моделі інституційної підтримки. Ця модель має поєднувати державну політику, інструменти цифрового ринку праці, розвиток людського капіталу та використання творчого потенціалу ветеранів. Результати соціологічного дослідження потреб військовослужбовців, представлені у статті, дають підстави стверджувати про можливість їх залучення до підприємницької діяльності. Така інтегрована система може забезпечити не лише працевлаштування, а й економічну самореалізацію та сталу реінтеграцію ветеранів у повоєнне суспільство.

Ключові слова: адаптація, творчий потенціал, військовослужбовці, ринок праці, самозайнятість, підприємницька діяльність.

DOI: 10.15587/2706-5448.2025.331232

**ІННОВАЦІЙНІ ЦИКЛИ ЯК СТРАТЕГІЧНА МЕТОДОЛОГІЧНА ОБ'ЄКТИВНІСТЬ НОВОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ПАРАДИГМИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ (стор. 100–105)****Прохорова В. В., Мушнікова С. А., Аберніхіна І. Г., Юхман Я. В., Маковоз О. В., Сластьяникова К. І.**

Об'єктом дослідження є процеси соціально-економічного розвитку в умовах технологічної трансформації з урахуванням інноваційних циклів. У роботі досліджується роль інноваційних циклів як стратегічної методологічної об'єктивності, що зумовлює динаміку соціально-економічного розвитку в умовах переходу до нової технологічної парадигми. Актуальність теми зумовлена глобальними викликами сучасності: цифровізацією, діджиталізацією економіки, розвитком штучного інтелекту, переходом до «зеленої» економіки та необхідністю формування адаптивних стратегій розвитку, здатних відпо-

відати на темпи технологічних змін. Інноваційні цикли розглядаються як багатоетапний процес, що охоплює емерджентні ідеї, новітні технології, масове впровадження інновацій та їхній вплив на структуру виробництва, зайнятості й інституційних моделей.

На основі історико-теоретичного аналізу у роботі простежується еволюція промислових революцій – від Індустрії 1.0 до передбачуваної Індустрії 6.0. Зазначено, що кожна нова фаза промислового розвитку супроводжується формуванням нової технологічної парадигми, яка змінює принципи взаємодії між технологіями, капіталом, працею та знаннями. Індустрія 6.0, як передбачуваний наступний етап, пов'язується із симбіозом штучного та біологічного інтелекту, автономними економіками, децентралізованими структурами управління та ціннісно-орієнтованим інноваційним розвитком.

Обґрунтована необхідність осмислення інноваційних циклів не лише як емпіричного явища, а як методологічної основи стратегічного планування. У цьому контексті робота пропонує концептуальну модель, що передбачає інтеграцію циклічного аналізу в процеси державного регулювання, прогнозування та формування політик сталого зростання. Представлені висновки мають міждисциплінарне значення та можуть слугувати базою для подальших наукових розвідок у сферах економіки, соціології, публічного управління та технологічного розвитку.

Ключові слова: інноваційні цикли, технологічна парадигма, промислова революція, стратегічне управління, соціально-економічна трансформація.